

اداره آموزش و پرورش منطقه ۴ تهران

دبیرستان نمونه دولتی ابوعلی سینا متوسطه دوم

نام و نام خانوادگی: پایه: یازدهم رشته: ادبیات و علوم انسانی نام درس: فارسی (۲) نام دبیر: استاد فضلی

تاریخ امتحان: ۱۴۰۳/۱۰/۸ مدت زمان: ۷۰ دقیقه نوبت صبح ساعت شروع: ۸:۳۰ تعداد صفحه: ۲

ردیف	سؤالات (پاسخ‌ها فقط در پاسخنامه نوشته شود)		ردیف
	بخش اول: قلمرو زبانی (۷ نمره)		
۱	<p>معنای واژگان مشخص شده را بنویسید.</p> <p>الف) چون موسم حج رسید برخاست اشتر طلبید و محمل آراست.</p> <p>ب) آنچه دارم از اندک مایه حطام دنیا حلال است.</p> <p>پ) نادره کبکی به جمال تمام شاهد آن روضه فیروزه فام</p> <p>ت) خاله‌ام متمکن به شمار می‌رفت، ولی از جهات دیگر ناشاد بود.</p>		۱
۰/۵	<p>املائی صحیح را انتخاب کنید.</p> <p>الف) حق تعالی (وسایت □ / وصایت □ / وسایط □) گوناگون در هر مقام بر کار کرد.</p> <p>ب) بعدها اگر به خود (جرئت □ / جرأت □ / جرعت □) دادم که چیزی بنویسم از همین آموختن سرخود بود.</p>		۲
۰/۵	<p>در کدام گزینه غلط املائی وجود دارد؟ آن را تصحیح کنید.</p> <p>۱) به توقیع مؤکد گشت و مبشران برفتند.</p> <p>۲) وزر و وبال این چه به کار آید؟</p> <p>۳) فروق خرگه خوارزمشاهی پنهان می‌گشت.</p> <p>۴) عندلیب انجمن انس ما محسوب می‌شد.</p>		۳
۱	<p>در گروه کلمات زیر دو غلط املائی وجود دارد؛ آنها را تصحیح کنید.</p> <p>دوستان دغل - منبع بی‌شائبه - رقععه و نامه - اکراه و اجبار - لعابی از تشریفات - تحت‌الحمايگی</p> <p>سری سقطی - اعیان و بزرگان - ملایکه مغرب - رغبت صادق - شیر آغوز - بزله‌گو و خوش‌خلق</p>		۴
۰/۵	<p>صحیح یا غلط بودن گزاره‌های زیر را بررسی کنید.</p> <p>الف) در عبارت «هیچ حفره‌ای از زندگی ایرانی نیست که از جانب او شناخته نباشد» فعل دوم مجهول نیست.</p> <p>ب) در بیت «ما به فلک بوده‌ایم، یار ملک بوده‌ایم / باز همان جا رویم، جمله که آن شهر ماست» دو صفت اشاره وجود دارد.</p>		۵
۰/۵	<p>در عبارت «هرچند که کوشید که راهی یابد تا به درون دل در رود، هیچ راه نیافت» جمله پایه کدام است؟</p>		۶
۰/۵	<p>در عبارت «این شیخ همیشه شاب، پیرترین و جوان‌ترین شاعر زبان فارسی، معلم اول که هم هیبت یک آموزگار را دارد و هم مهر یک پرستار» دو نوع وابسته پیشین متفاوت مشخص کنید.</p>		۷
۰/۵	<p>در عبارت زیر به ترتیب چند «ترکیب وصفی» و چند «ترکیب اضافی» وجود دارد؟</p> <p>مولانا با همه استادی خویش در این ایام که حدوداً سی‌وهشت‌ساله بود، خدمت شمس زانو زد و نوآموز گشت؛ این خلوت عارفانه چهل روز طول کشید.</p>		۸
۰/۵	<p>بین واژه‌های زیر کدام رابطه‌های معنایی برقرار است؟</p> <p>الف) زنبورک و توپ جنگی: (ب) افراط و تفریط:</p>		۹
۰/۵	<p>در عبارت «استاد بزرگ ادبیات فارسی، دکتر غلامحسین یوسفی، کتاب‌های گلستان و بوستان را تصحیح کرده است»</p> <p>الف) کدام واژه «شاخص» است؟ (ب) کدام واژه «معطوف» است؟</p>		۱۰
۱	<p>نقش دستوری کلمات مشخص شده را بنویسید.</p> <p>الف) شنیده‌ام که قاضی بست بوالحسن بولانی و پسرش بوبکر سخت تنگدست‌اند.</p>		۱۱

بخش دوم: قلمرو ادبی (۵ نمره)	
۱۲	در بیت «هر نفس آواز عشق می‌رسد از چپ و راست / ما به فلک می‌رویم عزم تماشا که راست؟» مجاز و و مفهوم آن را بنویسید.
۱۳	در عبارت «ببردم و راه یافتم و برسانیدم و امیر بخواند و گفت نیک آمد» کدام ویژگی نثر بیهقی مشهود است؟
۱۴	مفهوم ابیات زیر به کدام آیه قرآن تلمیح دارد؟ زدم تیشه یک روز بر تل خاک به گوش آمدم ناله‌ای دردناک که زنه‌ار اگر مردی آهسته‌تر که چشم و بناگوش و روی است و سر (۱) انی اعلم ما لاتعلمون (۲) علم آدم الاسماء كلها (۳) انی جاعل فی الارض خلیفة (۴) انی خالق بشرأ من طین
۱۵	در بیت «کنار نام تو لنگر گرفت کشتی عشق / بیا که یاد تو آرامشی‌ست طوفانی» کدام آرایه ادبی وجود ندارد؟ (۱) ایهام تناسب (۲) پارادوکس (۳) تشبیه (۴) تضاد
۱۶	در بیت «نه بیگانه تیمار خوردش نه دوست چو چنگش رگ و استخوان ماند و پوست» طرفین تشبیه را مشخص کنید.
۱۷	در ابیات زیر کدام آرایه ادبی وجود دارد؟ الف) چون رایت عشق آن جهان گیر شد چون مه لیلی آسمان گیر (کنایه - جناس ناقص) ب) بیداری زمان را با من بخوان به فریاد / اور مرد خواب و خفتی / رو سر بنه به بالین تنها مرا رها کن (حس آمیزی - تضمین)
۱۸	به سؤالات زیر در زمینه تاریخ ادبیات پاسخ کوتاه دهید. الف) قالب «چهارپاره» از کدام دوره رواج یافت؟ ب) علت مهاجرت خانواده مولوی از شهر بلخ چه بود؟ پ) عطار کدام کتاب خود را به مولوی خردسال هدیه داد؟ ت) کدام شاگرد مولوی نقش ویژه‌ای در تحریک او برای سرودن کتاب مثنوی داشت؟
۱۹	ابیات را کامل کنید. الف) هم خطواتش متقارب به هم ب) گفتند: یافت می‌نشود، جسته‌ایم ما
بخش سوم: قلمرو فکری (۸ نمره)	
۲۰	در عبارت «بونصر را بگوی که امروز درستم و در این دو سه روز بار داده آید که علت و تب تمامی زایل شد.» الف) منظور از «بار داده آید» چیست؟ ب) گوینده این عبارت کیست؟
۲۱	همه ابیات به نوعی توصیف جلال‌الدین است به جز... (۱) در آن دریای خون در قرص خورشید غروب آفتاب خویشتن دید (۲) به فرزندان و یاران گفت چنگیز که گر فرزند باید، باید این سان (۳) خروشان، ژرف، بی‌پهنا، کف‌آلود دل شب می‌درید و پیش می‌رفت (۴) ز مستی بر سر هر قطعه زین خاک خدا داند چه افسرها که رفته!
۲۲	در عبارت «ابلیس گفت: اگر ما را آفتی رسد از این شخص، از این موضع تواند بود» مقصود از «این موضع» چیست؟
۲۳	با توجه به ابیات: گفت: ای پسر این نه جای بازی است بشتاب که جای چاره‌سازی است گو یا رب از این گزاف‌کاری توفیق دهم به رستگاری الف) منظور از «این جا» در مصراع نخست چیست؟ ب) منظور از «گزاف‌کاری» چیست؟
۲۴	نویسنده در عبارت «این همدم کودک و دستگیر پیر، از هفتصد سال پیش به این سو، مانند هوا در فضای فکری فارسی‌زبان‌ها جریان داشته است» درباره کدام شاعر ایرانی سخن می‌گوید؟
۲۵	مفهوم بیت «به حرص ار شربتی خوردم مگیر از من که بد کردم / بیابان بود و تابستان و آب سرد و استسقا» چیست؟
۲۶	معنی و مفهوم ابیات و عبارات را به نثر روان بنویسید. الف) میان موج می‌رقصید در آب به رقص مرگ، اخترهای انبوه به رود سند می‌غلطید بر هم ز امواج گران کوه از پی کوه ب) کدام دانه فرو رفت در زمین که نرست؟ چرا به دانه انسانیت این گمان باشد؟ پ) عزرائیل بیامد و به قهر یک قبضه خاک از روی زمین بر گرفت. هر لحظه از خزاین غیب، گوهری در نهاد او تعبیه می‌کردند تا هر چه از نفایس خزاین غیب بود، در آب و گل آدم دفین کردند.
۲۰	

شماره صندلی

باسمه تعالی

جای مهر

اداره آموزش و پرورش منطقه ۴ تهران

دبیرستان نمونه دولتی ابوعلی سینا متوسطه دوم

نام دبیر: استاد فضلی

نام درس: فارسی (۲)

رشته: ادبیات و علوم انسانی

پایه: یازدهم

نام و نام خانوادگی:

تعداد صفحه: ۲

ساعت شروع: ۸:۳۰

نوبت صبح

مدت زمان: ۷۰ دقیقه

تاریخ امتحان: ۱۴۰۳/۱۰/۸

ردیف	پاسخنامه سؤالات	نمره
	بخش اول: قلمرو زبانی (۷ نمره)	
۱	الف) کجوه (ب) مال‌بازاری (پ) زیبارو (ت) سوزاند	۱
۰/۱۵	الف) وساطت ب) عبرت	۲
۰/۱۵	گزینه ۳ - واژه تصحیح شده - فروغ	۳
۱	۱) ملائکه مقربین ۲) بدله‌ها	۴
۰/۱۵	الف) صمیم ب) غلط	۵
۰/۱۵	صحیح راه نماند	۶
۰/۱۵	۱) اسب - نوع: هفت اسب ۲) سیرین - نوع: هفت عالی	۷
۰/۱۵	تعداد ترکیب وصفی: ۵ تعداد ترکیب اضافی: ۲	۸
۰/۱۵	الف) تفسیر ب) تفساد	۹
۰/۱۵	الف) دستر ب) بوستان	۱۰
۱	الف) بدل ب) مید	۱۱
	بخش دوم: قلمرو ادبی (۵ نمره)	
۰/۱۵	حرفش - مجاز از هر لحظه	۱۲
۰/۱۵	کدام صفت	۱۳
۰/۱۵	گزینه ۴	۱۴
۰/۱۵	گزینه ۴	۱۵

۰/۱۵	مشبه: دروس مشبهه: حنب	۱۶
۰/۱۵	(الف) لینه (ب) تعین	۱۷
۱	(الف) مشروطه (ب) جمله مقول یا رخصت از حوازم است (پ) اسرار نه (ت) حسام الاذن حلبی	۱۸
۱	(الف) هم حرکات متناسب به هم (ب) لغت انجمن لغت می شود اسم ارزوست	۱۹
بخش سوم: قلمرو فکری (۸ نمره)		
۱	(الف) اجازه ورود داده شود. (ب) سلطان مسعود	۲۰
۰/۱۵	گزینۀ ۳	۲۱
۰/۱۵	دل	۲۲
۱	(الف) لغه (ب) عشق	۲۳
۰/۱۵	سعی	۲۴
۰/۱۵	مراحم بودن زینۀ انجام کار	۲۵
۱	(الف) رهبرستان در رود سند به دلیل شدت حنب می رقصید و با هر موج سکن اخبار سیاهان سبب هم می غلبند. (ب) هیچ دانه ای نیست که هنگامی که در زمین کاشته می شود، رسد نلند پس چرا فکر تو درباره آن هنگامی که می میرد و در زیر خاک می رود، انجمن نیست؟ (پ) عزرائیل اندر با جسم یک دست خاک از روی زمین برداشت. هر لحظه از نسخیه های غیبی، اسرار و توانای ال در سرست او قرار می دهند تا هر آنکه از نسخیه های بران سبب غیبی بود، در مورد انسان مراد دادند (ت) دستور داده یک میلیون هم به فقیران بدهند.	۲۶
۰/۱۵		